

СТ А Н О В И Щ Е

ОТ ПРОФ. Д. Н. ВЕРА НАЙДЕНОВА НАЙДЕНОВА

(ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 8.4. Театрално и филмово
изкуство)

По защитата на дисертационен труд от МАРИГОНА БЕКТЕШИ
ФЕРАТИ на тема: ОБРАЗОВАТЕЛНИЯТ ТЕАТЪР – НАЧИН ЗА
ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДСТВИЯТА ПРИ ЖЕНИ, ЖЕРТВИ
НА НАСИЛИЕ ПО ВРЕМЕ НА ВОЙНАТА В КОСОВО,
За присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР”;
Катедра „Актьорство и режисура за куклен театър” при НАТФИЗ
„Кр. Сарафов”.

Прочетох дисертацията и пристъпих към писане на
становището с удовлетворението, че НАТФИЗ е оказал
гостоприемство на талантлив човек за осъществяване на изследване
върху необикновено трудна в съдържателно отношение задача,
свързана с актуалните форми на „образователния театър”. А катедра
„Актьорство и режисура за куклен театър”, в лицето на определения
научен ръководител доц. д-р Константин Каракостов, е предоставил
необходимите консултации. Впрочем, от документите на авторката
лични, че с консултации са участвали и други специалисти, Така или
иначе, най-вече, разбира се, с квалифицирания и енергичен труд на
дисертантката, е реализиран текст, който, още при прочитането на
съдържанието, респектира с добрата логическа и методологическа
структура. Освен с изключително трудния обект на изследване, той се

отличава и с една друга особеност – гради се върху диалектичната връзка между научно-теоретичната характеристика на образователния театър и практическото му осъществяване в конкретен спектакъл с наименование „Кралици без корони”. Считам, че това е най-целесъобразният подход при защита на научни степени от хора с творчески професии.

По традиция един от критериите за оценка на дисертация е актуалността на темата. Тук сме изправени пред трагически парадокс: иска ни се избраната тема да не е актуална. Знае се, че при всяка война, освен другите ужаси е и този на масовите изнасилвания. Но е трудно да се повярва, че такова се е случило в наше време, на хвърлей място от тук. И все пак фактът е факт и авторката на изследването е открила множество аналози при които с опознаването и лечението от последствията се е включил **„образователният театър”**. Тя добре познава литературата по въпроса, но което е особено важно – и общата история и теория на театралното изкуство, което и позволява да избере принципите, с които да реши своята творческа задача, а именно създаването на спектакъла „Кралици без корони”. Това са най-вече принципите на реалистичния метод на Станиславски. Можеше да се очаква, че при съвременните дигитални средства би било възможно да видим и запис на този спектакъл, но от включените в текста фотоси, а и от всичко, което научаваме за лабораторията по създаването му и за ефекта от представянето му пред публика, усещаме, че става дума за спектакъл със силно експресивен ефект. В крайна сметка неговата свръх задача е да въздейства

психотерапевтично, да освобождава потискан дълбоко болезнен афект.

Не по-малко важна в случая е и задачата да се предизвика катарзис – „пречистване чрез страх и състрадание” - у зрителя. Осъществените и включени в дисертационния текст анкети са свидетелства за това. В обобщение може да се каже, че пред нас не е обикновена форма на „образователния театър”, когато, най-често, той е зареден със знания и гарниран с развлекателни елементи за тяхното по-добро възприемане, а театър с оптимално висок обществен ефект. Той се включва в трудната мисия на косовската интелигенция по създаване на равновесие и хармония в едно дълбоко ранено общество.

Авторката на дисертацията ни информира за направеното и от други изкуства в това отношение – операта, литературата. Но тук у мен възникна въпрос – проявило ли е интерес към проблематиката киното на Косово, което напоследък има интересни прояви. Известно са ми случаи на игрални и документални филми върху сродни събития, направени в други бивши югославски републики. Държа да отбележа, че не отчитам отсъствието на киното като пропуск, тъй като наистина не ми е известно дали такива прояви съществуват. Просто питам.

Започнах становището си с похвала към Академията за това, че е оказала гостоприемство на талантлив човек с интересен дисертационен проект. А ще завърша с пожелание към г-жа Маригона Бектеши Ферати – да предостави на НАТФИЗ и катедра „Актьорство и режисура за куклен театър” не само стойностния си

дисертационен текст, но и своя опит в областта на „образователния театър”; и на театъра въобще.

Одобрявам формулираните от авторката приноси на дисертационния труд.

След гореказаното ще обобщя, че ще гласувам за това на Маригона Бектеши Ферати да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор”.

Подпис: